

جامعه‌ای که می‌خواهد از گذشته خود خلاص شود

O آنتونی گیدنز
مترجم: صادق صالحی

توزیع مجدد ریسک می‌پردازند اگر کسی خودش یا منزلش را در برابر آتش سوزی بیمه کند، ریسک برطرف نمی‌شود. مالک خانه در مقابل پرداخت هزینه بیمه ریسک را به بیمه‌گر منتقل می‌کند. داد و ستد و انتقال ریسک، ویژگی علی یک اقتصاد سرمایه‌داری نیست. سرمایه‌داری در غیاب ریسک غیرقابل تصور و استفاده است.

تصور می‌شد که ریسک، روشی برای انتظام بخشی و هنجارمندی آینده باشد و بدین ترویج آینده را تحت کنترل ما درآورد. اسرار مژگون براساس این روش پیش گرفته‌اند. تلاشی و کوشش ما جهت کنترل آینده ما را بر آن می‌دارد تا به دنبال راه‌های مختلف بوده و شیوه‌های مختلف ارتباط با ایهام را جست‌وجو کنیم.

می‌توان دو نوع ریسک را از هم تمییز داد. ریسک بیرونی که از خارج یعنی از پایداری‌های سنت یا طبیعت ناشی می‌شود. می‌خواهم این نوع ریسک را از ریسک جعلی که تحت تأثیر دانش گسترده‌مان در مورد جهان شکل می‌گیرد تمییز دهم. ریسک جعلی موقعیت‌هایی است که تاریخ پیش روی ما گذاشته و تجربه بسیار اندکی برای استمرار آن داریم. مثل گرم شدن کره زمین. توجه داشته باشید که ما در کجای تحولات اقلیم جهانی قرار می‌گیریم. اکثر دانشمندان بر این عقیده‌اند که گرم شدن زمین در حال وقوع است و فقط تنها در حدود ۲۵ سال قبل، عقیده علمی بر این بود که زمین در مرحله خنک شدن است.

امروزه ارتباط ما با علم و تکنولوژی متفاوت از گذشته است. اکثریت ماها - از جمله مسئولان دولتی و سیاستمداران - اکنون بیشتر از گذشتگان درگیر ارتباط با علم تکنولوژی هستیم.

نمی‌توانیم به سادگی یافته‌هایی را که دانشمندان تولید می‌کنند «بپذیریم». چرا که دانشمندان دائماً با یکدیگر مخالفت می‌ورزند. این امر مخصوصاً در مورد ریسک جعلی

مصدق دارد هرچند که ریسک جعلی گسترش می‌یابد ولی ما به سادگی نمی‌دانیم که ریسک در چه سطحی است. در بسیاری از موارد، وقتی منوجه سطح ریسک جعلی می‌شویم که خیلی فزاینده است.

ما در جهانی زندگی می‌کنیم که خطرانی که ایجاد کرده‌ایم پدیدکننده هستند. برخی از اینها اساساً فاجعه‌آمیزند. مثل ریسک‌های اکولوژیکی جهانی. ازباید مواد هسته‌ای یا یکپارچه شدن اقتصاد جهانی، مع‌الوصف ریسک‌پذیری فعال، عنصر اساسی در یک اقتصاد پویا و جامعه خلاق است.

اقتصاد پیشرفته باعث تولید ثروت می‌شود. ریسک شاخص پویایی جامعه متحولی است که به جای منحصبه سنت یا طبیعت سرگردان می‌خواهد آینده را خود تعیین کند. سرمایه‌داری جدید از نظر نوع نگرش مصرف‌کنندگان نسبت به آینده یا هم شکل‌های نظام‌های اقتصادی پیشین متفاوت است. بسیاری از موسسات تجاری گذشته نامنظم یا جزئی بودند. به عنوان مثال، فعالیت‌های بازرگانان و تجار، در ساختار بنیادی تمدن‌های سنتی که کاملاً کشاورزی و

شاید در نگاه اول، چنین به نظر رسد که مفهوم ریسک ارتباط چندانی با عصر ما ندارد. مع‌الوصف، این سؤال مطرح می‌شود که آیا مردم همواره ناگزیر نبوده‌اند که به سهم خود با ریسک مواجه شوند؟ در قرون وسطی، زندگی نترت‌انگیز، خشن و وحشیانه بود. کسانی که در قرون وسطی زندگی می‌کردند، هیچ مفهومی از ریسک نداشتند. علاوه بر این، در فرهنگ‌های سنتی نیز هیچ‌گونه مفهومی از ریسک وجود نداشت. چرا که ضرورتی برای آن وجود نداشت. ریسک با خطر متفاوت است. ریسک خطرانی است که عملاً در ارتباط با احتمالات آینده مطرح می‌شود. این مفهوم تنها در جامعه‌ای که آینده را قلمروی قابل فتح و تسخیر می‌داند کاربرد گسترده دارد. ریسک، ویژگی جامعه‌ای است که عملاً سعی دارد تا از گذشته‌اش خلاصی یابد، به عبارت دیگر، ریسک، مشخصه تمدن صنعتی جدید است.

فرهنگ‌های پیشین، از جمله تمدن‌های بزرگ اولیه جهان اساساً در گذشته زندگی می‌کردند. آنها از آینده سرنوشت‌ناست یا اراده خدایانی صحبت می‌کردند که ما اکنون تمایل داریم مفهوم ریسک را جایگزین آن نماییم. در فرهنگ‌های سنتی، چنانچه کسی با یک سانحه یا برعکس با یک کامیابی مواجه می‌شد، به عنوان یکی از مصایق خواست خدایان و ارواح تلقی می‌شد.

چنین عقایدی یا شکل‌گیری مدرنیتراسیون کاملاً ناپدید نشدند. تفرقات جادویی،

مفاهیم تقدیر و هستی‌شناسی هنوز هم وجود دارد. اما بیشتر خرافاتی به حساب می‌آیند که مردم فقط نیمه اعتقادی به آنها داشته و ناخودآیی با کراهت از آن پیروی می‌کنند. در واقع، مردم به این دلیل از آنها استفاده می‌کنند که پشتوانه‌ای برای تصمیمات عقلانی‌نورشان باشد.

قلمبرازان، از جمله قلمبرازان بازار سهام، اکثر عادتاً دارند که از لحاظ روش‌شناسی ایهامی را که باید با آن مواجه شوند می‌پوشانند. این امر در مورد بسیاری از ریسک‌هایی که ما نمی‌توانیم بر آنها فائق آییم، مصداق دارد چرا که بر حسب تعریف، رهنه بودن نیز خود یک کار ریسک‌آمیز است. پذیرش ریسک، نسبت لثت هیجان و ماجراجویی را به همراه دارد. برخی، نیز چنین لثتی را از طریق قلمبرازان، راندگی سریع، ماجراجویی‌های جنسی یا دل به درازدن کسب می‌کنند. ریسک‌پذیری منبع انرژی عظیمی است که در

ریسک با خطر متفاوت است؛ ریسک خطرانی است که عملاً در ارتباط با احتمالات آینده مطرح می‌شود

ریسک، مشخصه تمدن صنعتی جدید است

ریسک‌پذیری فعال، عنصر اساسی در یک اقتصاد پویا و جامعه خلاق است

روشنایی باقی ماندند، تأثیر چندانی نداشت. سرمایه‌داری پیشرفته، به واسطه مجلسه هزینه و سود آبی و پذیرش ریسک، به عنوان یک فرایند مستمر، کام در آینده گذاشت. بیمه اساساً با ریسک‌پذیری مردم منقذ دارد. بیمه تنها در صورتی قابل فهم است که به مهندسی انسانی آینده باور داشته باشیم. گرچه بیمه به ساله تأمین امنیت مربوط می‌شود، اما در عمل به طفیلی ریسک و نگرش مردم نسبت به آن تبدیل شده است. کسانی که در قالب بیمه‌خصوصی یا نظام‌های رفاه دولتی، خدمات بیمه‌ای ارابه می‌دهند، لزوماً به